

Resumé

Natura 2000 område nr. 39 Mønsted og Daugbjerg Kalkgruber og Mønsted Ådal
Området omfatter Habitatområde H39

Områdebeskrivelse

Området strækker sig fra Daugbjerg og Mønsted i syd og forløber nordpå primært langs Mønsted og Jordbro ådalene indtil Liebes og Dalgas Plantager med lobeliesøen Birkesø mod nord.

I området ligger de to gamle kalkgruber Mønsted og Daugbjerg, der er væsentlige overvintringslokaliteter for flagermus. Områdets ådale indeholder stedvis nogle botanisk meget betydningsfulde rigkær og på kanterne af de stejle ådale findes arealer med artsrige sure overdrev og tørre heder. I den nordlige del af området ligger et større område med heder og hedemoser samt lobeliesøen Birkesø.

Det samlede areal af området er på ca. 740 ha.

Vigtigste naturværdier

Både Daugbjerg og Mønsted Kalkgruber er af international betydning som overvintringsplads for flere arter af flagermus, herunder især vand- og damflagermus. Ådalene huser nogle botanisk særdeles veludviklede rigkær og paludellavæld med karakteristisk vegetation, herunder væsentlige forekomster af den sjældne mos blank seglmos.

I Daugbjerg Plantage findes flere artsrige skovbevoksede arealer med skovtypen stilkegekrat med igangværende græsning. Grøn kølleguldsmed er ligeledes registreret med forekomst indenfor området i de seneste år. Odder forekommer med en stabil og robust bestand i vandløbssystemet.

Trusler mod områdets naturværdier

Der er foretaget en tilstandsvurdering for de fleste af områdets naturtyper, og truslerne mod udpegningsgrundlaget er registreret.

Landbrugsdriften, herunder græsning er stort set ophørt i de to ådale og store områder, bl.a. med rigkær er truet af tilgroning.

Flere af de naturtyper, som området er udpeget for at beskytte, vurderes at være påvirket af næringsstoffer (eutrofiering). Tilsvarende vurderes afvanding og fragmentering at være en trussel for naturværdierne flere steder i området.

Bjergfyr og andre invasive arter vurderes lokalt at kunne udgøre en trussel for især de tørre naturtyper som tør hede, enekrat og surt overdrev.

Målsætning

De to ådale og selve vandløbene Mønsted og Jordbro Åer udgør sammen med Daugbjerg plantage et stort, landskabeligt sammenhængende naturområde. Naturtyperne i ådalene, herunder også vandløbene sikres en god-høj naturtilstand. Det gælder især de store områder med tør hede, surt overdrev og rigkær.

Daugbjerg plantage med store arealer med stilkege-krat og med de to kalkgruber ved Mønsted og Daugbjerg udgør væsentlige dele af området. Kalkgruberne er af international betydning bl.a. for den nationale ansvarsart damflagermus. Kalkgrubernes funktion som et nationalt vigtigt overvintringssted for flagermus sikres.

Områdets truede naturtyper og arter sikres. Det gælder især våde- og tørre heder, kalkoverdrev, artsrige sure overdrev og rigkær. Ligeledes sikres levesteder for blank seglmos, der har en nationalt vigtig bestand i området. Arealet af ovennævnte naturtyper og levesteder øges, og der skabes så vidt muligt sammenhæng mellem forekomsterne.

Indsats

Oversigt over væsentlige indsatser til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke anvendt
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter	X			
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger		X		
Ekstensiv drift Fx indførsel eller opretholdelse af græsning, høslet mm.	X			
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)		X		
Reducere forstyrrelser Fx færdsel, sejlads og jagt				X
Forbedring/sikring af levesteder Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder		X		

Indsatsen vil helt overvejende dreje sig om sikring af og/eller genindføre lysåbne forhold ved rydning af opvækst og drift (græsning) af naturtyperne. For flere vandafhængige naturtyper vil det desuden være afgørende at sikre en forbedret hydrologi. Forekomster af en lang række naturtyper og levesteder for blank seglmos og stor vandsalamander søges udvidet og kædet sammen

Der skal gøres en særlig indsats for truede naturtyper som tør hede, kalkoverdrev, surt overdrev og rigkær samt for blank seglmos.